

Türkiye ve Dünya Ekonomi Gündemi (29 Ağustos – 2 Eylül)**Türkiye**

- Merkez Bankası, gerçek kişilerde dövizden TL'ye dönüşüm için uygulanan zorunlu karşılık sınırının şirketler için de uygulanmasına karar verdi. Gerçek ve tüzel kişi dönüşüm oranlarından düşük olanı; %10'un altında olan bankalar 5 puan %10 ile 20 arasında olan bankalar 3 puan ilave yabancı para zorunlu karşılık tesis edecek.
- Türkiye ekonomisi 2022 yılının ikinci çeyreğinde geçen yılın aynı çeyreğine göre %7.6 büyüdü. İlk çeyrek büyümesi ise %7.3'ten %7.5'e yukarı yönlü revize edildi. Gayrisafi yurt içi hasıla büyüklüğü 2022 yılının ikinci çeyreğinde cari fiyatlarla bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %114.6 artarak 3 trilyon 418 milyar 967 milyon TL oldu. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış gayrisafi yurt içi hasıla ise bir önceki çeyreğe göre %2.1 arttı.
- 2022 yılının Temmuz ayında dış ticaret açığı yıllık bazda %147 artışla 10.7 milyar dolar gerçekleşti. İhracat aylık bazda %20.7 azalırken, yıllık bazda %13.4 arttı ve 18.5 milyar dolar oldu. İthalat ise aylık bazda %7.5 gerilerken, yıllık bazda %41.4 artarak 29.2 milyar dolar oldu.
- Kredi derecelendirme kuruluşu Moody's Türkiye'nin 2022 yıl sonu enflasyon beklentisini %52.1'den %68.6'ya, 2022 yılı büyüme beklentisini %3.5'ten %4.5'e yükseltti. Kuruluş 2023 yılsonu enflasyon beklentisini %30'dan %40'a yükseltirken, 2023 büyüme beklentisini ise %4'ten %2'ye düşürdü.
- 2023-2025 yıllarını kapsayan Orta Vadeli Program (OVP) açıklandı. Buna göre 2022 yılı için büyüme tahmini %5, enflasyon tahmini %65 oldu. 2023 yılı için %5 büyüme, %24.9 enflasyon hedeflendi. 2023 yılı cari açık/GSYH hedefi %2.5, bütçe açığı/GSYH hedefi %3.5 oldu.
- Bankaların zorunlu karşılıklarına komisyon kararının uygulama talimatına göre; gerçek veya tüzel kişilerde TL mevduat oranını %50'nin üzerine çıkaramayan bankalar zorunlu karşılıklarına yıllık %3 komisyon ödeyecek. Mevduat oranları hesaplanırken, TL tarafında yurt içi ve yurt dışı yerleşiklerin mevduatları dikkate alınırken, yabancı para mevduatlarda sadece yurt içi yerleşiklerin mevduatı hesaplanacak.

ABD

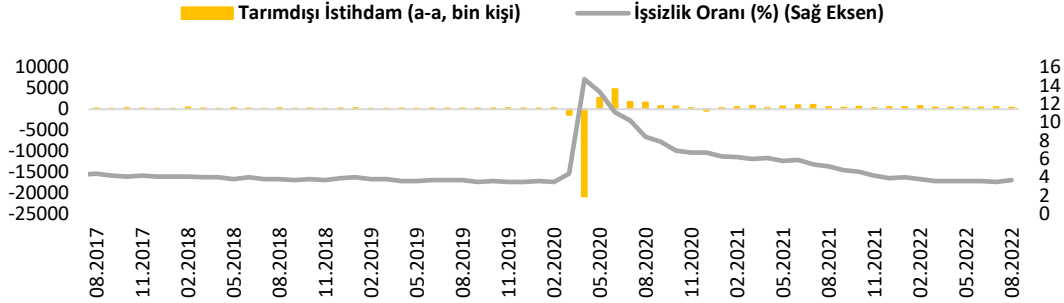
- ABD'de tarım dışı istihdam Ağustos'ta beklentilerin üzerinde 315 bin kişi arttı, işsizlik oranı %3.7'ye yükseldi.
- Ortalama saatlik kazançlar Ağustos ayında beklentilere yakın gerçekleşerek aylık bazda %0.3 artış gösterdi.
- ABD'de fabrika siparişleri Temmuz'da %0.2 olan beklentilere karşın aylık bazda %1 geriledi.

Avrupa

- Euro Bölgesi'nde Ağustos ayı enflasyonu yıllık %9.1 ile yeni rekor seviyeye yükseldi. Çekirdek enflasyon da %4.3'e yükselerek yeni rekor seviyeye çıktı.

Ayrıntılar...

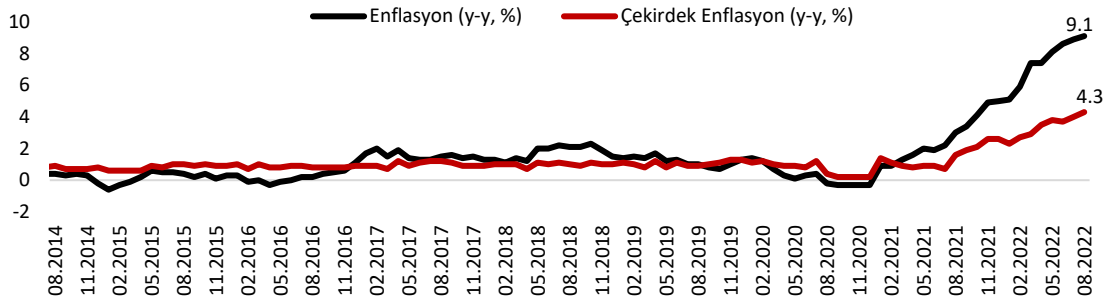
ABD'de tarım dışı istihdam Ağustos ayında beklentilere yakın gelirken; işsizlik oranı %3.7'ye yükseldi.

Kaynak: Reuters

ABD'de tarım dışı istihdam Ağustos'ta 300 bin artış beklentisinin üzerinde 315 bin kişi arttı. İşsizlik oranı Ağustos'ta bir önceki aya göre 0.2 puan artışla %3.7 oldu. Verilere göre ortalama saatlik kazançlar Ağustos ayında %5.3 olan beklentilere yakın yıllık bazda %5.2 arttı. İşgücüne katılım oranı Ağustos'ta %62.4 oldu. Katılım oranı Temmuz'da %62.1'di.

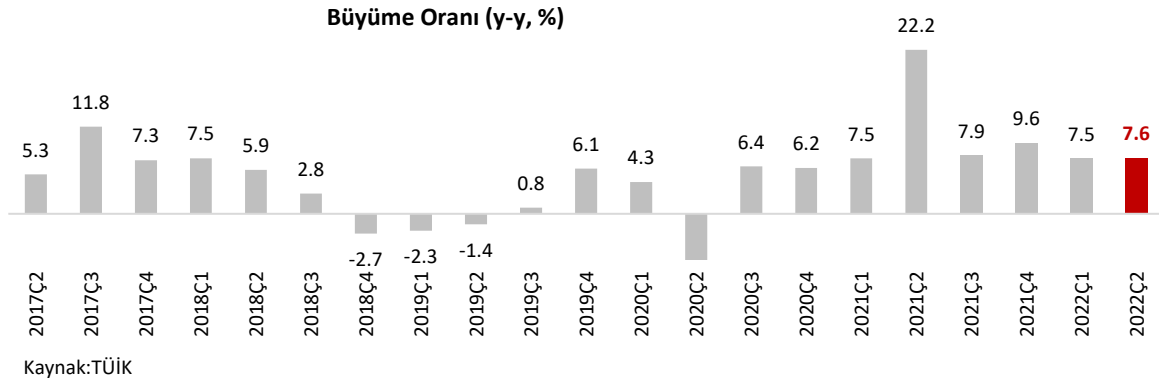
Euro Bölgesi'nde enflasyon Ağustos'ta %9.1 ile tarihi yüksek seviyeye çıktı.

Kaynak: Reuters

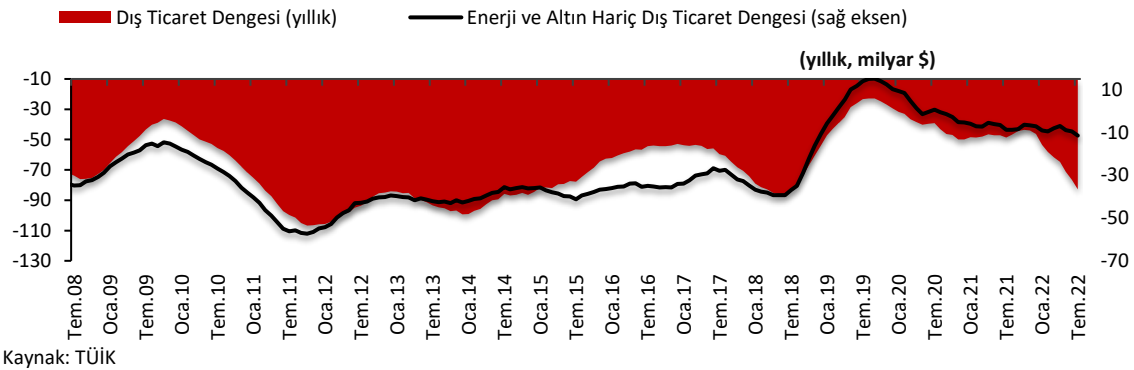
Euro Bölgesi'nde TÜFE Ağustos'ta öncül verilere göre aylık bazda %0.5 arttı, yıllık bazda %8.9'dan %9.1'e yükseldi. Enflasyondaki yükselişte enerji fiyatlarındaki artış belirleyici oldu. Enerji enflasyonundaki yükseliş %38.3 oldu. Enerji, gıda, alkol ve tütün içermeyen çekirdek enflasyon yıllık bazda %4.3 arttı. Bölge'nin en büyük ekonomisi olan Almanya'da enflasyon Ağustos'ta öncül verilere göre %8.5'ten %8.8'e yükseldi. Avrupa Merkez Bankası (ECB)'nin yıl sonu enflasyon beklentisi %6.8 seviyesinde bulunuyor. Euro Bölgesi'nde ÜFE Temmuz'da beklentilerin üzerinde aylık bazda %4, yıllık bazda ise %37.9 yükseldi.

Türkiye ekonomisi 2022 yılının ikinci çeyreğinde %7.6 büyüdü.

Türkiye ekonomisi 2022 yılının ikinci çeyreğinde yıllık bazda %7.6 büyüdü. İlk çeyrek büyümesi ise %7.3'ten %7.5'e yukarı yönlü revize edildi. Türkiye ekonomisi yılın ikinci çeyreğinde mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış rakamlara göre ise %2.1 büyüdü. Yılın ikinci çeyreğinde harcama bileşenleri bazında en yüksek katkı 13.6 puan ile hane halkı harcamalarından geldi. Net ihracat 2.7 puan ile büyümeyi destekleyen ikinci kalem oldu. Sektörler bazında ise hizmetler sektörü büyümeye 6.9 puan katkıda bulundu. Hizmetler sektörünü, ikinci çeyrek büyüme oranına 1.7 puan katkıda bulunan sanayi sektörü takip etti.

Temmuz ayında dış ticaret 10.7 milyar dolar açık verdi.

2022 yılının Temmuz ayında dış ticaret açığı yıllık bazda %147 artışla 10.7 milyar dolar gerçekleşti. İhracat aylık bazda %20.7 azalırken, yıllık bazda %13.4 arttı ve 18.5 milyar dolar oldu. İthalat ise aylık bazda %7.5 gerilerken, yıllık bazda %41.4 artarak 29.2 milyar dolar oldu. İthalattaki sert yükselişe karşın ihracatımızın daha sınırlı artış göstermesinde, başta petrol olmak üzere emtia fiyatlarındaki yüksek seyir ve üretim maliyetlerindeki yukarı yönlü baskı etkili oldu.

Haziran ayında %74.0 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı, Temmuz'da %63.4 seviyesine geriledi. Bir önceki yılın aynı ayında ihracatın ithalatı karşılama oranı %79.1 seviyesindeydi.

12 aylık toplamda ise, Haziran ayında 76.5 milyar dolar olan dış ticaret açığı Haziran ayında %70.3 artışla 2018 Temmuz ayından bu yana gerçekleşen en yüksek seviye olan 82.9 milyar dolara yükseldi. Çekirdek açık olarak adlandırılan ve aylık bazda 3.19 milyar dolar açık veren enerji ve altın hariç dış ticaret dengesi ise aynı dönemde 12 aylık kümülatif rakamlara göre 11.49 milyar dolar açık verdi. Söz konusu rakam bir önceki yılın aynı döneminde 8.77 milyar dolar seviyesindeydi.

2023-2025 Orta Vadeli Program açıklandı.

	2021*	2022 (T)	2023 (P)	2024 (P)	2025 (P)
GSYH (milyar TL, cari fiyatlarla)	7,249	13,429	18,654	23,438	27,440
Eski OVP (2022-2024)	6,648	7,880	9,041	10,287	--
GSYH (milyar dolar, cari fiyatlarla)	807	808	867	952	1,065
Eski OVP (2022-2024)	801	850	925	1,002	--
GSYH Büyüme Oranı (%)	11.4	5.0	5.0	5.5	5.5
Eski OVP (2022-2024)	9.0	5.0	5.5	5.5	--
USD/TRY (Ortalama)	8.98	16.62	21.52	24.62	25.77
Eski OVP (2022-2024)	8.3	9.3	9.8	10.3	--
İşsizlik Oranı (%)	12.0	10.8	10.4	9.9	9.6
Eski OVP (2022-2024)	12.6	12.0	11.4	10.9	--
Enflasyon Oranı (%)	36.1	65.0	24.9	13.8	9.9
Eski OVP (2022-2024)	16.2	9.8	8.0	7.6	--
Cari Denge (milyar dolar)	-13.6	-47.3	-22.0	-13.7	-10.0
Eski OVP (2022-2024)	-21.0	-18.6	-13.5	-10.0	--
Cari Denge/GSYH (%)	-1.7	-5.9	-2.5	-1.4	-0.9
Eski OVP (2022-2024)	-2.6	-2.2	-1.5	-1.0	--
Bütçe Dengesi (milyar TL)	-201.5	-461.2	-659.4	-582.7	-409.0
Eski OVP (2022-2024)	-230.0	-278.4	-290.2	-294.0	--
Bütçe Açığı/GSYH (%)	2.8	3.4	3.5	2.5	1.5
Eski OVP (2022-2024)	3.5	3.5	3.2	2.9	--
AB Tanımlı Borç Stoku/GSYH (%)	42	36.7	35.2	33.6	32.1
Eski OVP (2022-2024)	36.6	35.8	35.4	34.7	--

*2021 yılı rakamları, Eski OVP (2022-2024) için tahmin rakamlarıdır.

(T): Gerçekleşme tahmini

(P): Program hedefleri

D İ P N O T

Shrinkflation

“Shrink” (küçülme) ve “inflation” (enflasyon) kelimelerinin birleşiminden türeyen shrinkflation, küçültme enflasyonu olarak adlandırılıyor. Söz konusu kavram, malın bedelinin aynı kalırken ya da artarken malın gramajının azalması ya da kalitesinin düşmesi anlamına geliyor. Shrinkflation kavramından ilk kez söz eden isimler arasında ABD’li komedyen Art Buchwald sayılıyor.

Üreticilerin, özellikle enflasyon dönemlerinde üretim ve lojistik maliyetlerini azaltmak adına başvurduğu bu yöntemin iki yolu var. Bunlardan ilki, fiyatı değiştirmeden gramajın azaltıldığı ve üreticinin söz konusu ürüne zam yapılmamış gibi gösterdiği uygulamadır. Bir diğeri ise örneğin 1000 gramlık paket içerisindeki malın, tartıldığında 900 grama denk geldiği uygulamadır. Haksız rekabete örnek olarak gösterilen söz konusu uygulama, enflasyonun arttığı dönemlerde tüketicinin zararını da artırmaktadır. Öte yandan, shrinkflation uygulaması, sunulan hizmetin kalitesi düşürülerek de uygulanabilir. Üreticilerin tüketiciyi ürkütmemeyi amaçladığı uygulama, oldukça geniş bir ürün yelpazesinde görülebilir. Genel anlamıyla gramaj düşürülerek yaratılan enflasyonu temizlik ürünlerinden gıda ürünlerine ve hizmetlere kadar görmek mümkündür. Tüketiciler tarafından kolaylıkla fark edilebilecek shrinkflation yaşanan ürünlerin başında atıştırmalıklar, temizlik ürünleri, dondurulmuş gıdalar, et, ekme ve hamur işleri yer alıyor. Tüketicilere, shrinkflation uygulamasından kaçınmaları için, alınan ürünlerin diğerk markalarla karşılaştırılması ve gerektiğinde üreticilere durumun şikâyet edilmesi gerektiği tavsiye ediliyor. Ancak yine de üreticilerin söz konusu maliyet kısma yönteminden vazgeçmeyeceği de ileri sürülüyor.

Özellikle pandemi dönemi ve Rusya’nın Ukrayna’ya savaş ilân etmesiyle meydana gelen tedarik sıkıntıları nedeniyle artan üretim ve lojistik maliyetlerinin, üreticileri bu tür uygulamalara gitmeye sevk ettiği düşünülüyor. Shrinkflation, kimi zaman resmî otoritelerce hesaplanan enflasyon oranını etkilemese de enflasyon hesaplanırken sepete dâhil edilen birçok ürün ve hizmetin ağırlığının gösterge üzerinde etkili olduğu durumlarda istatistikî açıdan enflasyon rakamları üzerinde etkili oluyor. Shrinkflation’ın istatistikî rakamları etkilemediği durumlarda, tüketici tarafından hissedilen enflasyon ile resmî enflasyon rakamları arasındaki fark açılıyor.

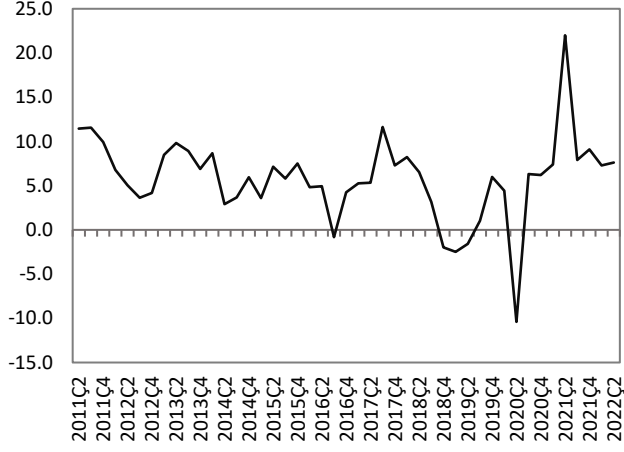
Haftalık Veri Takvimi (5 – 9 Eylül 2022)

Tarih	Ülke	Açıklanacak Veri	Önceki	Beklenti
5.09.2022	Türkiye	TÜFE (Ağustos, y-y)	%79.6	%80.2 (Açıklandı)
		Yİ-ÜFE (Ağustos, y-y)	%144.61	%143.75 (Açıklandı)
	Euro Bölgesi	Hizmet PMI (Ağustos)	51.2	49.8 (Açıklandı)
		Perakende Satışlar (Temmuz, y-y)	-%3.7	-%0.9 (Açıklandı)
	Almanya	Hizmet PMI (Ağustos)	49.7	47.7 (Açıklandı)
	Fransa	Hizmet PMI (Ağustos)	53.2	51.2 (Açıklandı)
	İtalya	Hizmet PMI (Ağustos)	48.4	50.5 (Açıklandı)
	İngiltere	Hizmet PMI (Ağustos)	52.6	50.9 (Açıklandı)
	Japonya	Hizmet PMI (Ağustos)	50.3	49.5 (Açıklandı)
	6.09.2022	Türkiye	TÜFE Bazlı Reel Efektif Döviz Kuru (Ağustos)	54.01
ABD		Hizmet PMI (Ağustos)	47.3	44.8
		Hizmet ISM Endeksi (Ağustos)	56.7	54.8
Almanya		Fabrika Siparişleri (Temmuz, a-a)	-%0.4	-%0.5
7.09.2022		Türkiye	Hazine Nakit Dengesi (Ağustos)	43.4 Milyar ₺
	ABD	Dış Ticaret Dengesi (Temmuz)	-79.6 milyar \$	-72.3 milyar \$
		Fed Bej Kitap Raporu	--	--
	Euro Bölgesi	GSYH (2.çeyrek, y-y)	%5.4	%3.9
	Almanya	Sanayi Üretimi (Temmuz, a-a)	%0.4	%0
	İtalya	Perakende Satışlar (Temmuz, y-y)	%1.4	--
	Japonya	Öncül Göstergeler Endeksi (Temmuz)	100.9	--
8.09.2022	ABD	Haftalık İşsizlik Maaşı Başvuruları	1438 bin kişi	--
	Euro Bölgesi	Avrupa Merkez Bankası (ECB) Toplantısı ve Faiz Kararı (Ağustos)	%0.5	--
		Fransa	Dış Ticaret Dengesi (Temmuz)	-13.07 milyar \$
	Japonya	GSYH (2.çeyrek,yıllıklandırılmış, y-y)	%0.1	%2.9
	9.09.2022	Fransa	Sanayi Üretimi (Temmuz, a-a)	%1.4
Japonya		Makine Siparişleri (Ağustos, y-y)	%5.5	--

TÜRKİYE

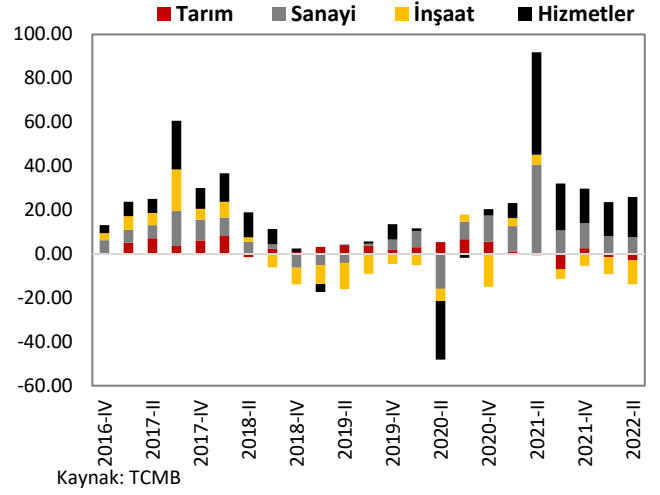
Türkiye Büyüme Oranı

Reel GSYH (y-y, %)

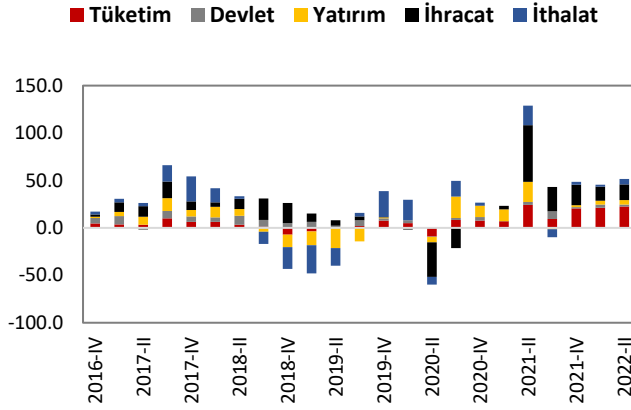
Kaynak: TÜİK

Sektörel Büyüme Hızları (y-y, %)

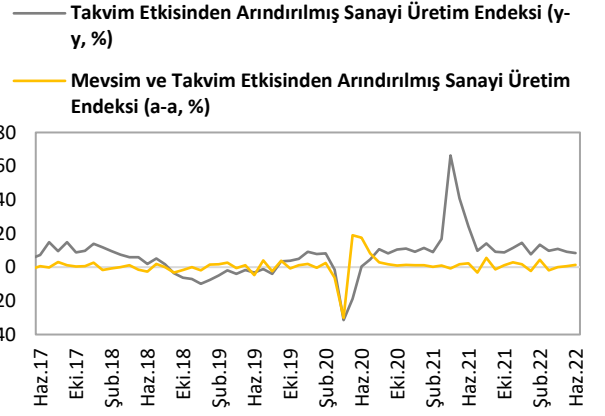
Kaynak: TCMB

Harcama Bileşenlerinin Büyüme Hızları (y-y, %)

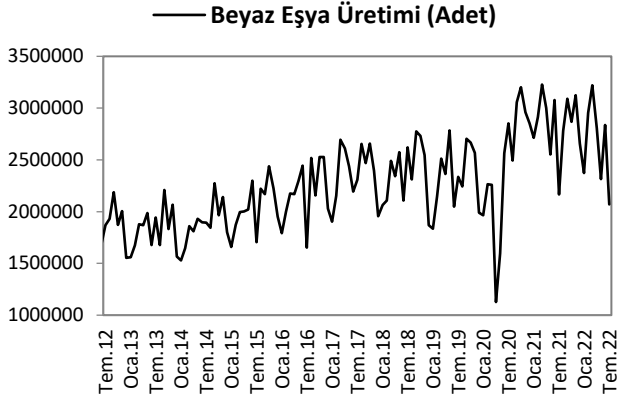
Kaynak: TÜİK

Sanayi Üretim Endeksi

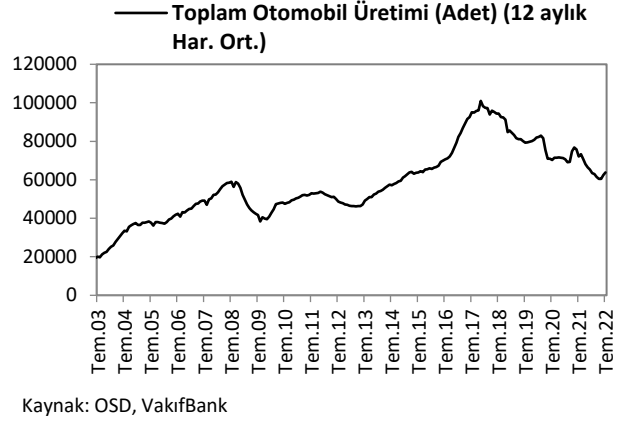

Kaynak: TÜİK

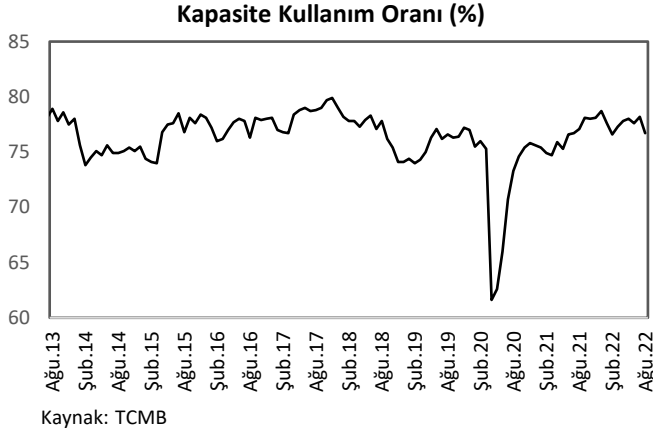
Beyaz Eşya Üretimi

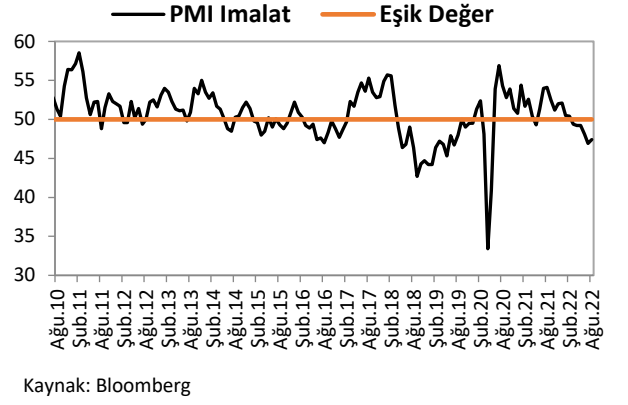
Toplam Otomobil Üretimi

Kapasite Kullanım Oranı

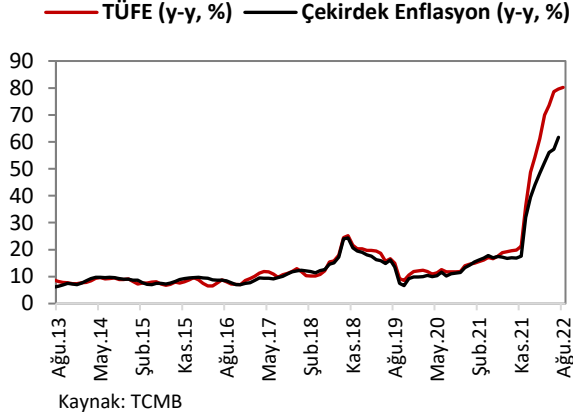

İmalat PMI

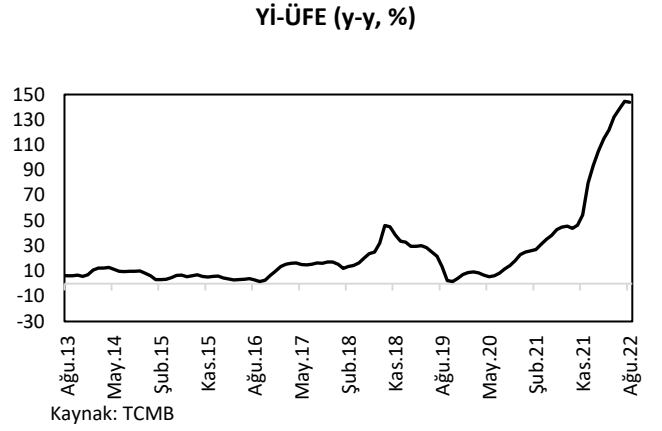

ENFLASYON GÖSTERGELERİ

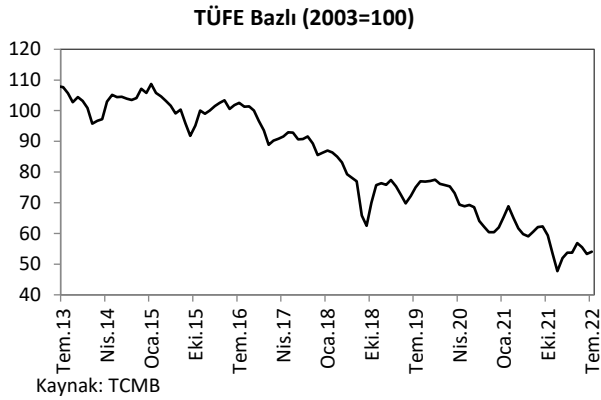
TÜFE ve Çekirdek Enflasyon

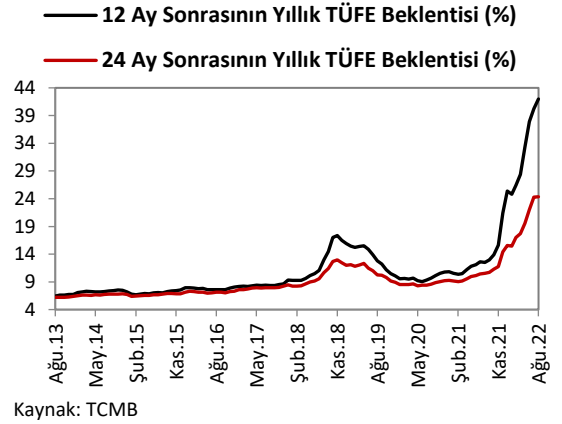
Yİ-ÜFE

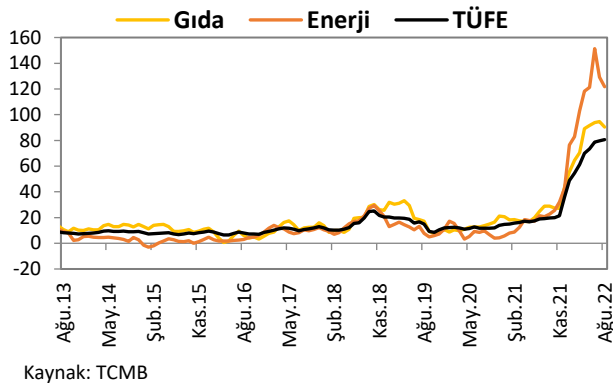
Reel Efektif Döviz Kuru

Enflasyon Beklentileri

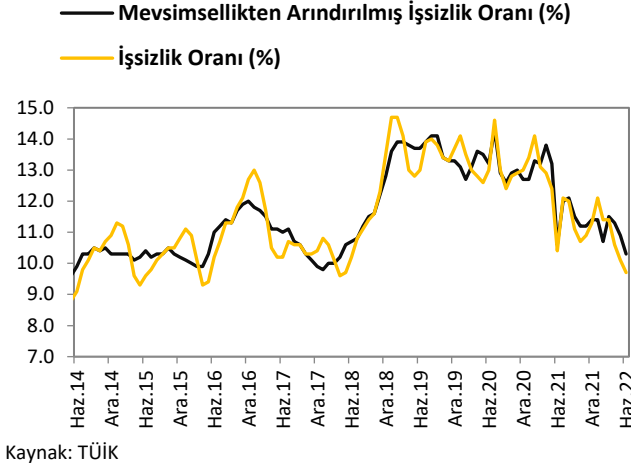

Gıda ve Enerji Enflasyonu (y-y, %)

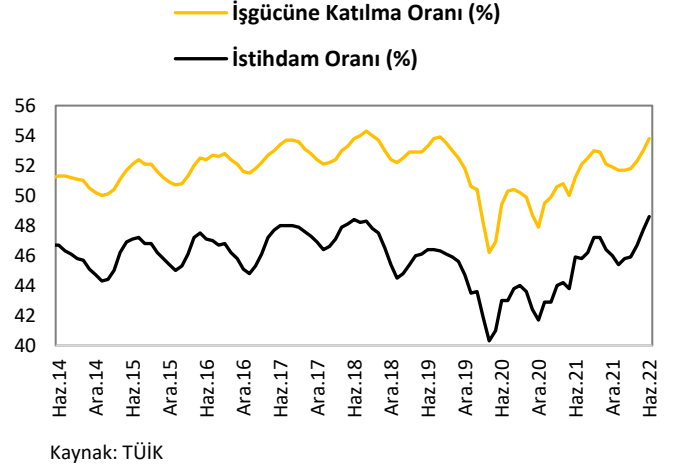

İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İşsizlik Oranı

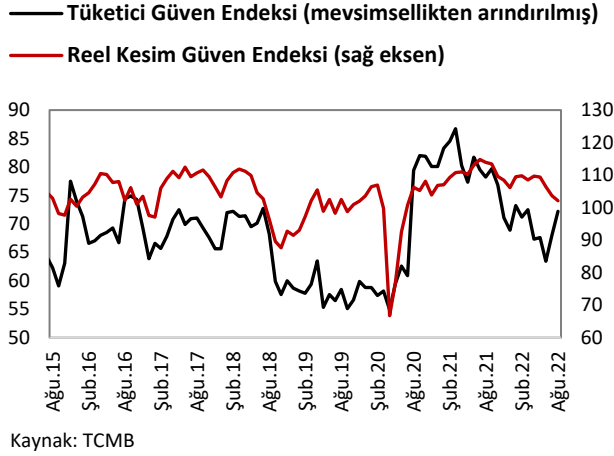

İşgücüne Katılım Oranı

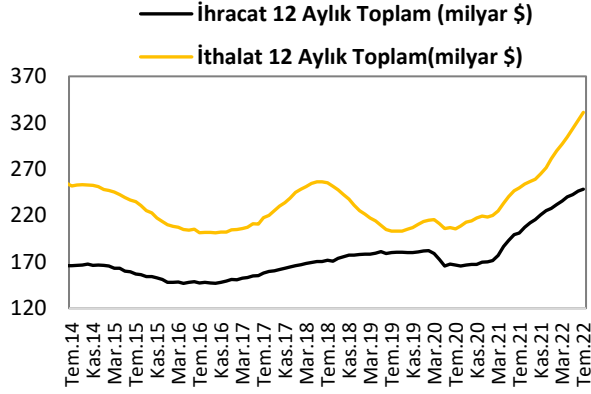
TÜKETİM GÖSTERGELERİ

Tüketici Güveni ve Reel Kesim Güveni

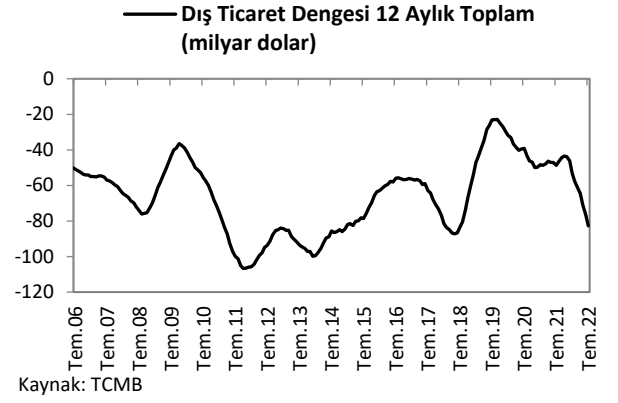
DIŞ TİCARET GÖSTERGELERİ

İthalat-İhracat

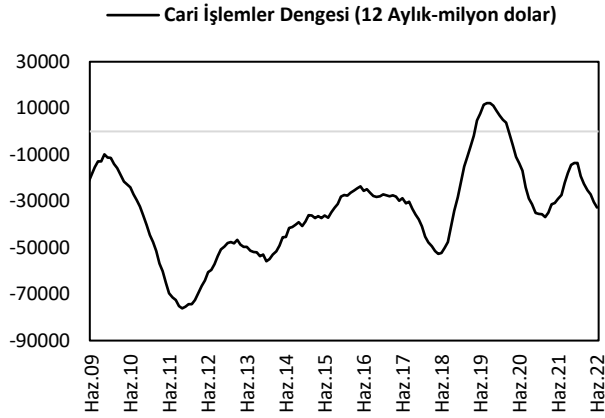
Kaynak: TCMB

Dış Ticaret Dengesi

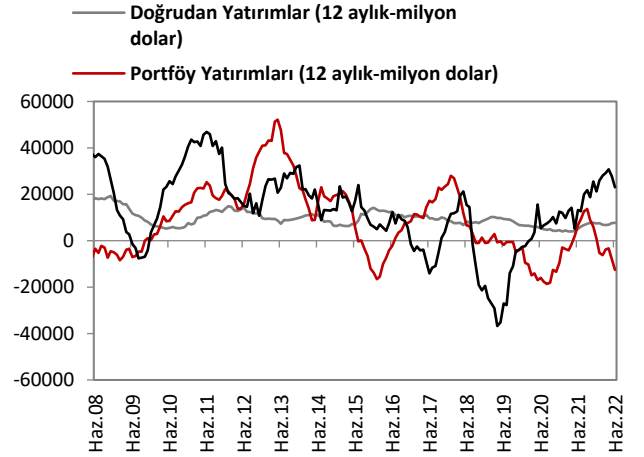
Kaynak: TCMB

Cari İşlemler Dengesi

Kaynak: TCMB

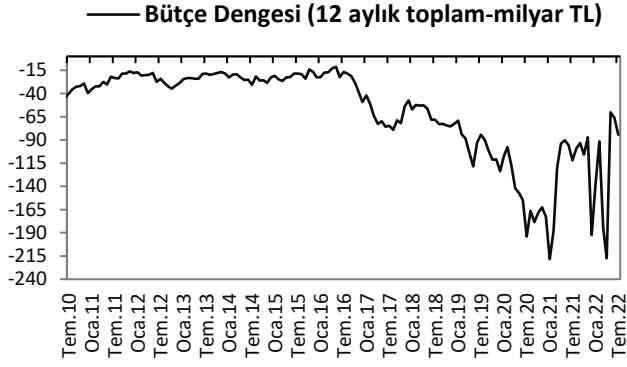
Sermaye ve Finans Hesabı

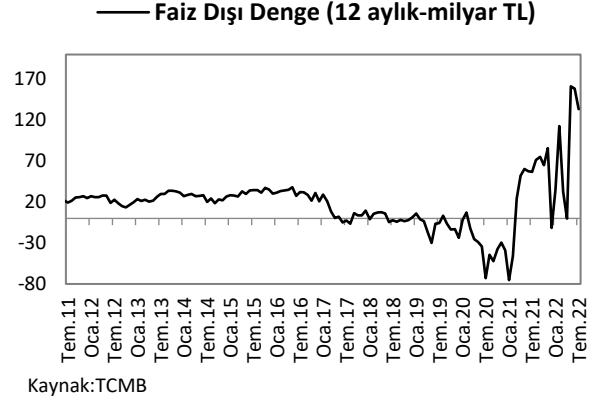
Kaynak: TCMB

KAMU MALİYESİ GÖSTERGELERİ

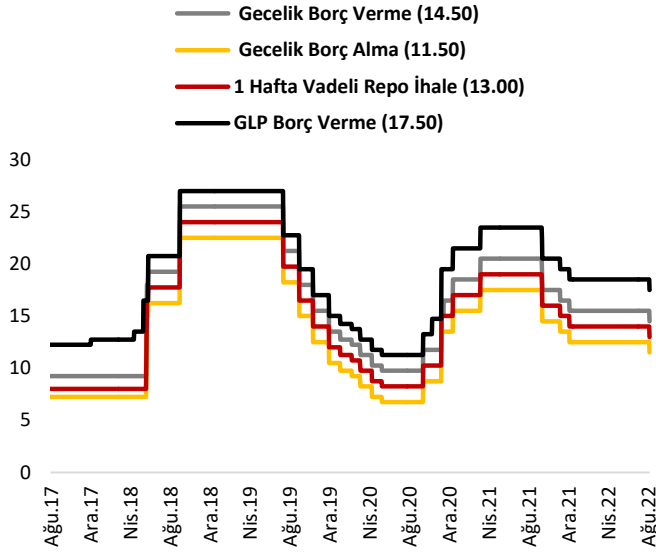
Bütçe Dengesi

Faiz Dışı Denge

TCMB Faiz Oranları

Türkiye Makro Ekonomik Görünüm

Reel Ekonomi					
	GSYH (Cari Fiyatlarla, milyon TL)	GSYH Büyüme Oranı (zincirlenmiş hacim endeksi, y-y, %)	İşsizlik Oranı (%) (mevsim etkisinden arındırılmış)	Sanayi Üretim Endeksi (y-y, %) (takvim etkisinden arındırılmış)	Kapasite Kullanım Oranı (%)
2020	5,047,909	1.8	13.2	9.0	75.6
2021	7,209,040	11.0	12.0	14.4	78.7
Son Yayınlanan	3,418,967 (2022-II)	7.6 (2022-II)	10.3 (Haziran 2022)	8.5 (Haziran 2022)	76.7 (Ağustos 2022)
Fiyat Gelişmeleri (y-y, %)					
	TÜFE	Çekirdek TÜFE	Yİ – ÜFE		
2020	14.6	14.31	25.15		
2021	36.08	31.88	79.89		
2022 (Ağustos)	80.16	66.08	143.75		
Parasal Göstergeler (Milyon TL)					
	M1	M2	M3	Emisyon	TCMB Brüt Döviz Rezervleri (Milyon \$)
2020	712,833	2,457,543	2,575,195	145,007	81,240
2021	2,097,220	5,063,244	5,167,365	221,447	72,563
Son Yayınlanan (26.08.2022)	2,775,437	7,252,474	7,371,871	297,978	70,823
Faiz Oranları (%)					
	TCMB O/N (Borç Alma)	TCMB O/N (Borç Verme)	TCMB Haftalık Repo	TRLIBOR O/N	
2020	15.50	18.50	17.00	17.92	
2021	12.50	15.50	14.00	14.59	
Son Yayınlanan (05.09.2022)	11.50	14.50	13.00	14.59	
Mal Ticareti ve Cari Denge (Milyar \$)					
	Cari İşlemler Dengesi	İthalat	İhracat	Dış Ticaret Dengesi	
2020	-35.6	219.5	169.6	-49.9	
2021	-14.9	271.4	225.3	-46.1	
Son Yayınlanan	-3.5 (Haziran 2022)	29.2 (Temmuz 2022)	18.5 (Temmuz 2022)	-10.7 (Temmuz 2022)	
Borç Stoku Göstergeleri (Milyar TL)					
	Merkezi Yön. İç Borç Stoku	Merkezi Yön. Dış Borç Stoku	Kamu Net Borç Stoku		
2020	1,060.4	752.5	968.9		
2021	1,321.2	1,426.6	1,474.8		
Son Yayınlanan	1,676.2 (Temmuz 2022)	1,944.5 (Temmuz 2022)	1,842.4 (2022-I)		
Kamu Maliyesi (Milyar TL)					
	Bütçe Giderleri	Bütçe Gelirleri	Bütçe Dengesi	Faiz Dışı Denge	
2020 (Temmuz)	116.2	86.5	-29.7	-21.2	
2021 (Temmuz)	141.1	95.3	-45.8	-22.2	
2022 (Temmuz)	197.0	261.0	-64.0	-47.3	
Rasyolar (%)					
	Bütçe Açığı/GSYH	AB Tanımlı Genel Yönetim Borç Stoku/GSYH	Cari Denge/GSYH		
	-0.65 (2022-II)	42.6 (2022-I)	-4.8 (2022-II)		

Cem Erođlu	Müdü	cem.eroglu@vakifbank.com.tr	0216-724 30 80
Fatma Özlem Kanbur	Müdü Yardımcısı	fatmaozlem.kanbur@vakifbank.com.tr	0216-724 30 83
Naime Dođan Eriş	Müdü Yardımcısı	naimedogan.eriş@vakifbank.com.tr	0216-724 30 82
Bilge Pekçađlayan	Müdü Yardımcısı	bilge.pekcaglayan@vakifbank.com.tr	0216-724 30 84
Sinem Ulusoy Kasap	Müdü Yardımcısı	sinemulusoy.kasap@vakifbank.com.tr	0216-724 30 86
Selin Mumcu	Uzman Yardımcısı	selin.mumcu@vakifbank.com.tr	0216-724 30 88

Bu rapor Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. tarafından güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan sağlanan bilgiler kullanılarak hazırlanmıştır. Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. bu bilgi ve verilerin doğruluğu hakkında herhangi bir garanti vermemekte ve bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan dolayı sorumluluk kabul etmemektedir. Bu rapor sadece bilgi vermek amacıyla hazırlanmış olup, hişbir konuda yatırım önerisi olarak yorumlanmamalıdır. Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. bu raporda yer alan bilgilerde daha önceden bilgilendirme yapmaksızın kısmen veya tamamen değişiklik yapma hakkına sahiptir.